

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

14 päivänä tammikuuta 1993

Lausunto n:o 37

Talousvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 7 päivänä tammikuuta 1993 hallituksen esityksen n:o 364 laiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa talousvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Pekka Laajanen ja vanhempi hallitussihteeri Auni-Marja Vilavaara valtiovarainministeriöstä, talousvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Matti Louekoski, eduskunnan pääsihteeri Seppo Tiitinen, alivaltiosihteeri Nils Wirtanen valtioneuvoston kansliasta, lainsäädäntöneuvos Tiina Astola oikeusministeriöstä, johtokunnan jäsen Esko Ollila ja johtokunnan sihteeri Heikki T. Hämäläinen Suomen Pankista, valtion vakuusrahaston johtokunnan puheenjohtaja Jorma Aranko ja vakuusrahaston asiamies Erkki Sarsa, rikosylitarkastaja Markku Salminen keskusrikospoliisista, johtaja Markku Hirvonen verohallituksesta, toimitusjohtaja Matti Aura ja varatoimitusjohtaja Pauli K. Mattila Keskuskauppakamarista, johtaja Risto Suominen Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, puheenjohtaja Pertti Voutilainen ja osastopäällikkö Erkki Kontkanen Suomen Pankkiyhdistyksestä, toimitusjohtaja Taisto Joensuu Osuuspankkien Keskusliitosta, varatoimitusjohtaja Erik Stadigh Suomen Yhdyspankista, Elimäen, Kouvolan ja Valkealan seurakuntien velkaneuvoja Eero Pulkki, apulaisprofessori Martti Castrén, professori Mikael Hidén, oikeustieteen lisensiaatti, kauppatieteiden maisteri Ari Huhtamäki, professori Antero Jyränki, apulaisprofessori Timo Konstari, hallintoneuvos Ahti Rihto, professori Ilkka Saraviita, hallintoneuvos Timo Silenti, oikeustieteen tohtori, kansleri Kauko Sipponen ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian lähinnä valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan valtion vakuusrahastosta annettua lakia muutettavaksi siten, että rahasto siirretään eduskunnan alaisuudesta valtioneuvoston alaisuuteen. Lakia muutettaisiin myös niin, että rahasto voi merkitä tai muutoin hankkia osakkeita luottolaitoksesta tai sellaisesta osakeyhtiöstä, jonka tarkoituksena on rahan tukitoimien kohteena olevan pankin omaisuuden ostaminen ja hoitaminen. Rahasto voisi antaa tällaiselle omaisuudenhoitoyhtiölle lainaa sekä myöntää sille muuta rahoitustukea ja antaa takauksia. Rahaston valtuuksia tuen myöntämiseen nostettaisiin 20 miljardista markasta 50 miljardiin markkaan. Esitykseen sisältyy myös ehdotus laiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain 55 §:n muuttamisesta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin viimeistään 1 päivänä helmikuuta 1993.

Esityksen säätämisyjärjestysperustelujen mukaan valtion vakuusrahastoa koskeva lakiehdotus on käsiteltävä perustuslainsäätämisyjärjestyksessä, koska rahaston lainanoton enimmäismäärän nostaminen ehdotetuin tavoin on omiaan kaventamaan eduskunnan budjettivaltaa. Rahaston hallinnon uudelleenorganisoinnin ei sen sijaan katsota vaativan vaikeutettua käsittelyjärjestystä.

Valiokunnan kannanotot

Säätämisyjärjestysarviointi

Yleistä

Esityksen valtiosääntöoikeudellisesti merkitävät kohdat sisältyvät valtion vakuusrahastoa koskevaan lakiehdotukseen. Valiokunta on ar-

vioinut tämän lakiehdotuksen säätämisyjärjestyksen kannalta: 1) valtion vakuusrahastolle otettavan lainan enimmäismäärän nostamista 20 miljardista 50 miljardiin markkaan (15 §), 2) valtion vakuusrahaston hallinto-organisaation muuttamista sillä tavalla, että eduskunnan pankkivaltuutetut eivät enää toimisi rahaston hallintoneuvoston (3 ja 4 §) sekä 3) eduskunnalle vuosittain annettavaa kertomusta rahaston toiminnasta (19 b §).

Voimassa oleva laki valtion vakuusrahastosta säädettiin perustuslainsäätämisyjärjestyksessä perustuslakivaliokunnan annettua silloisesta lakiehdotuksesta lausunnon n:o 4/1992 vp. Vakuusrahastolaki on valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan poikkeuslaki.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa tulkintakäytännössään (esim. PeVL 1/1990 vp) lähtenyt siitä, että tällaista poikkeuksena perustuslaista säädettyä lakia voidaan muuttaa tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos muuttava laki ei laajenna sitä poikkeusta, joka muutettavalla lailla on tehty perustuslakiin. Lisäksi valiokunta on katsonut, että sellaiset kokonaisuuden kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset, jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeuksen vähäistä laajentamista, voidaan toteuttaa tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos perustuslakipoikkeuksena aikanaan säädetyn kokonaisuuden luonnetta ja asiallista merkitystä ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi.

Vakuusrahaston lainojen enimmäismäärä

Vakuusrahastolain poikkeuslakiluonteen vuoksi on edellä selostetun valtiosääntönäkökohdan kannalta nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa merkitystä sillä, mitkä seikat johtivat alkuperäisen lain säätämiseen perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunnan kyseisessä lausunnossa mainituista säätämisyjärjestyksen vaikuttaneista syistä on tässä yhteydessä oleellista, että valiokunta piti vakuusrahastoa luonteeltaan valtion talousarvion ulkopuolisena rahastona ja katsoi lain olevan tämän takia säädettävissä vain vaikeutetussa järjestyksessä. Valiokunnan kannanotto perustui siihen, että valtion talousarvion ulkopuolisten rahastojen perustaminen oli tullut yleisesti kielletyksi 1.3.1992 voimaan tullessa valtiontalousäännösuudistuksessa.

Tarkoitettunlainen talousarvion ulkopuolinen rahasto on poikkeus ns. budjetin täydellisyyspe-

riaatteesta. Sen mukaan budjettiin on otettava arviot tiedossa olevista vuotuisista tuloista ja määrärahat tiedossa oleviin vuotuisiin menoihin. Tämä keskeinen valtiosääntöoikeudellinen budjettiperiaate ilmenee hallitusmuodon 67 §:n 1 momentista. Poiketessaan budjetin täydellisyysperiaatteesta talousarvion ulkopuolinen valtion vakuusrahasto kaventaa eduskunnan budjettivaltaa. Voimassa olevassa laissa eduskunnan budjettivaltaa on kavennettu enintään 20 miljardiin markkaan nousevaan vakuusrahaston lainoitukseen saakka. Kun tätä lainanoton enimmäismäärää nyt ehdotetaan nostettavaksi 50 miljardiin markkaan asti, ei kysymys ole sellaisesta epäolennaisesta lisäyksestä voimassa olevaan lakiin, joka valiokunnan aiemmin omaksuman tulkinnan mukaan voitaisiin toteuttaa tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Ehdotettu muutos on päinvastoin suhteellisesti ja markkamääräisesti hyvin suuri. Eduskunnan budjettivallan näkökulmasta arvioituna ehdotettu muutos laajentaa vakuusrahastolailla alunperin tehtyä perustuslakipoikkeusta sellaisella tavalla, että lakiehdotus on sen takia käsiteltävä perustuslainsäätämisyjärjestyksessä.

Vakuusrahaston hallinto

Valtion vakuusrahasto perustettiin alun alkaen valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ssä tarkoitetuksi eduskunnan vastattavana olevaksi rahastoksi. Valiokunta totesi lausunnossaan n:o 4/1992 vp, ettei kyseistä perustuslainkohtaa ole pidetty sellaisena säännöksenä, johon nojautuen voitaisiin perustaa valtion tavanomaisin varainhankintakeinoin rahoitettavia rahastoja eduskunnan vastattaviksi. Säännöksestä ei valiokunnan mielestä myöskään johdu estettä siirtää poikkeuslailla perustettua vakuusrahastoa ehdotetuihin tavoin eduskunnan alaisuudesta valtioneuvoston alaisuuteen.

Nyt voimassa olevalla vakuusrahastolailla luodun rahaston hallintomallin muuttamista on kuitenkin arvioitava lakiehdotuksen käsitelyjärjestyksen kannalta myös eduskunnan finanssivallan näkökulmasta. Kun voimassa olevan lain mukaista perustuslakipoikkeusta, joka kohdistuu budjetin täydellisyysperiaatteeseen, tarkastellaan eduskunnan finanssivallan kokonaisuudesta käsin, on eduskunnan pankkivaltuutetuille nykyisin kuuluvaa rahaston hallintoneuvosto-tehtävää pidettävä valiokunnan mielestä seikkana, joka omalta osaltaan supistaa voimassa ole-

valla lailla tehdyn perustuslakipoikkeuksen laajuutta. Lakiehdotuksen mukaan pankkivaltuutetut eivät enää toimi rahaston hallintoneuvostona. Tämän muutoksen vastapainoksi eduskunnalle tai sen toimielimille ei tule lakiehdotuksen mukaan minkäänlaista erityisasemaa valtion vakuusrahastoa koskevassa päätöksenteossa tai rahaston hallinnossa. Näin ollen myös esityksessä ehdotettu pankkivaltuutettujen aseman muutos laajentaa voimassa olevalla vakuusrahastolla tehtyä perustuslakipoikkeusta siten, että lakiehdotus on tästäkin syystä käsiteltävä perustuslainsäätämisjärjestyksessä.

Kertomus vakuusrahaston toiminnasta

Lainsäädäntökäytäntö eduskunnan käsiteltäväksi annettavien kertomusten säätämisjärjestyksestä on etenkin aiemmin ollut epäyhtenäistä. Perustuslakivaliokunnan tuorein tulkintakäytäntö (ks. tästä kokoavasti PeVL 2/1989 vp) kuitenkin viittaa selkeästi siihen, että säätämisjärjestysarvioinnissa on keskeinen merkitys annettava sille seikalle, millä tavoin kertomus liittyy perustuslaeissa säädettyihin eduskunnan ja hallituksen välisiin suhteisiin. Valiokunta on eri yhteyksissä pitänyt hallitusmuodon 36 §:n 1 momentista ilmenevän parlamentarismien periaatteen mukaisena, että eduskunnalla on tarvittavat keinot seurata valtioneuvoston käytännön toimintaa. Valiokunta on aiemmin myös katsonut, että kertomus on yksi tässä tarkoituksessa kysymykseen tuleva keino, varsinkin kun kertomuksen käsittely on eduskunnan valtioneuvoston toimintaan kohdistaman seurannan ja valvonnan kannalta tavanomainen ja valtiopäiväjärjestyksessä jo ennestään säännelty menettelytapa.

Edellä esitettyyn viitaten perustuslakivaliokunta toteaa, ettei lakiehdotuksen 19 b § vaikuta käsittelyjärjestykseen. Valiokunnan mielestä on kuitenkin asianmukaista, että pykälästä nimenomaisesti ilmenee valtioneuvoston antavan kyseisen kertomuksen eduskunnalle.

Eduskunnan asema

Mikäli vakuusrahastolakia muutetaan lakiehdotuksen mukaisesti, eduskunnan mahdollisuudet vaikuttaa pankkitukikäytäntöön määräytyvät tavanomaisten parlamentaaristen mekanis-

mien mukaan. Näin meneteltäessä kuitenkin, varsinkin kun otetaan huomioon pankkitukikysymysten erityisen suuri taloudellis-yhteiskunnallinen merkitys, eduskunnan toimintamahdollisuuksien on katsottava jäävän kovin vajaviksi. Valiokunnan käsityksen mukaan hallituksen esitystä tuleekin muuttaa eduskunnan asemaa vahvistaen.

Eduskunnan asemaa voidaan harkita vahvistettavaksi erityyppisin keinoin. Periaatteellisesti toisistaan eroavina tapoina on ajateltavissa, että eduskunta olisi osallisena pankkituesta päätettäessä taikka osallistuisi valtion vakuusrahaston hallintoon tai että eduskunnan parlamentaarisia vaikuttamiskeinoja tehostetaan. Nämä tavat eivät välttämättä ole toistensa vaihtoehtoja.

Eduskunnan päätöksentekorooli voitaisiin esimerkinomaisesti mainittuna toteuttaa siten, että valtioneuvoston päätökset omaisuudenhoitoyhtiön osakkeiden hankkimisesta ja merkittävistä muunlaisista tukitoimista olisi tehtävä eräänlaisin eduskuntaehdoin ja että nämä päätökset siten tulisivat voimaan vasta eduskunnan vahvistettua ne taikka että tällaiset päätökset toimitettaisiin eduskunnan käsiteltäväksi ns. jälkitarkastusmenettelyn tapaan. Sen vaihtoehtona, että valtioneuvosto päättää valtion osallisuudesta omaisuudenhoitoyhtiössä, on myös mainittu, että kustakin omaisuudenhoitoyhtiöstä säädetään tapauskohtaisesti lailla.

Vakuusrahaston hallintoon osallistuminen saatettaisiin tehdä mahdolliseksi muun muassa niin, että eduskunta valitsisi rahastolle hallintoneuvoston tai että rahaston yhteydessä toimisi eduskunnan valitsema neuvottelukunta tai muu sellainen valvova ja neuvoa-antava, periaatekysymyksiin paneutuva toimielin.

Parlamentaarista vaikuttamista tehostavista keinoista on mainittavissa, että eduskunnan talousvaliokunnan asema pankkitukiasioissa voitaisiin muodostaa sellaiseksi kuin eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan asema on Suomen suhteita ulkovaltoihin koskevissa asioissa valtiopäiväjärjestyksen 48 §:n mukaan. Myös kertomusmenettelyä voitaisiin tehostaa lyhentämällä kertomuksen kattama aikaväli esimerkiksi neljännesvuoteen.

Vahvistetaanpa eduskunnan toiminnallista asemaa millä tahansa mainituista tavoista, on eduskunnan tosiasiallisen aseman kannalta aivan keskeistä, millainen edustajien tietojensaantioikeus on. Jos he eivät saa riittäviä, tarvittaessa myös salassa pidettäviä tietoja, on eduskunnan osallistuminen päätöksentekoon tai hallintoon

samoin kuin eduskunnan harjoittama valvonta käytännössä näennäistä.

Myös eduskunnan tietojensaantioikeus jää esityksen mukaan voimassa olevien säännösten varaan. Tässäkin suhteessa esitystä, tarkemmin sanottuna ensimmäisen lakiehdotuksen 18 §:ää, on muutettava. Muutoksen sisältö jää yksityiskohdissaan riippumaan siitä, miten eduskunnan asemaa yleisellä tasolla kehitetään esityksessä ehdotetusta. Jos eduskunnan asemaa vahvistetaan siten, että eduskunta osallistuu pankkituesta päättämiseen tai valtion vakuusrahaston hallintoon, on 18 §:ssä vastaavasti mainittava eduskunta tai sen talousvaliokunta taikka eduskunnan valitsema erityinen hallintoelin asianmukaiseen tietojensaantiin oikeutettuna tahona. Jos eduskunnan asemaa vahvistetaan parlamentaaraisia vaikutuskeinoja tehostamalla, voisi olla riittävää turvata nimenomaisin säännöksin eduskunnan talousvaliokunnan tietojensaantioikeus.

Eduskunnan valiokuntien tietojensaantioikeutta koskevista yleisistä säännöksistä on tässä yhteydessä syytä kiinnittää huomiota valtiopäiväjärjestyksen 53 §:ään. Sen 1 momentissa ovat säännökset eduskunnan valiokuntien oikeudesta saada tietoja jonkin asian valmistelua varten ja 2 momentissa valiokuntien mahdollisuudesta saada selvityksiä asianomaiselta ministeriöltä. Perustuslakivaliokunta on todennut (PeVM 7/1990 vp) tämän pykälän muodostavan valiokuntien tietojensaantioikeutta sääntelevän kokonaisuuden. Samassa yhteydessä perustuslakivaliokunta totesi olevan kiistan lähtökohta, että valiokuntien tulee saada kaikki tiedot, joita ne tarvitsevat tehtäviään hoitaessaan. Valiokunta jatkoi: "Valiokunnilla on siten yleinen tietojensaantioikeus, eikä valiokuntien asema tämän suhteen riipu esimerkiksi asianomaisen ministeriön tarkoituksenmukaisuusharkinnasta. Mainittu lähtökohta ei muuksi muutu, vaikka valiokunnan tarvitsemat tiedot olisivat oikeudelliselta luonteeltaan salassa pidettäviä." Perustuslakivaliokunnan tarkoittaman lähtökohdan mukaista siten on, että joidenkin tietojen kuuluminen esimerkiksi pankki- tai liikesalaisuuden piiriin ei sinänsä voi olla valtiopäiväjärjestyksen eli perustuslain mukainen peruste jättää ne antamatta valiokunnalle, joka pyytää niitä tehtäviään varten.

Tietojensaantioikeuteen pankkitukiasioissa liittyvät herkästi arvopaperimarkkinalain (495/89) mukaiset sisäpiirisäännökset. Ne — rangaistussäännökset mukaan lukien — myös koskivat pankkitukiasioiden käsittelyn yhteydessä

kyseisen lain tarkoittamia luottamuksellisia yrittäjiä tietoonsa saavia valtioneuvoston jäseniä ja kansanedustajiaakin. Valiokunnan käsityksen mukaan tukiasioiden yleisen luonteen takia ja myös sisäpiirisäännökset huomioon ottaen on voimakkaasti tähdennettävä tietojensaantioikeuteen kytkeytyvän salassapitovelvollisuuden ja estellisyysnäkökohtien tärkeyttä.

Eduskunnan asemaan liittyen valiokunta viittaa valtioneuvoston tarkastajille kuuluvaan, hallitusmuodon 71 §:ään pohjautuvaan valvontatehtävään, mitä ei ole lainkaan mainittu esityksessä. Valiokunta on tältä osin kiinnittänyt huomiota valtioneuvoston tarkastajain oikeudesta tarkastaa eräitä valtion tukitoimia annettuun lakiin (630/88). Sen 1 §:ssä valtioneuvoston tarkastajain tarkastusoikeus on sinänsä ulotettu koskemaan valtion talousarvion ulkopuolisia valtion rahastoja. Tarkastukset on kuitenkin rajattu koskemaan valtionapujen, lainojen ja valtion antamien vakuuksien myöntämistä, käyttöä ja valvontaa. Koska pankkitukea voidaan myöntää muunkinlaisin muodoin, olisi harkittava tuon lain täydentämistä tai valtioneuvoston tarkastajia koskevien riittävien toimivaltasäännösten sijoittamista vakuusrahastolakiin.

Muita seikkoja

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen n:o 184 asioiden ratkaisemista valtioneuvostossa koskevan lainsäädännön muuttamisesta. Uudistuksen yhtenä tavoitteena on joustavoittaa sitä sääntelyä, jonka perusteella määräytyy, käsitelläänkö jokin valtioneuvostolle kuuluva asia sen yleisistunnossa vai asianomaisessa ministeriössä. Pääperiaatteena olisi, että tällainen asia käsitellään ministeriössä, jollei asetuksella toisin säädetä. Asia kuitenkin kuuluisi yleisistunnon toimivaltaan, jos laissa niin nimenomaisesti säädetään.

Valtioneuvostolle kuuluvien pankkitukiasioiden käsittelyn tulee asian laadun vuoksi tapahtua yleisistunnossa. Tätä on nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä tarkoitettukin. Valtioneuvoston ja ministeriön välinen toimivalta ei tällaisissa asioissa saa muodollisestikaan jäädä riippumaan asetuksen säännöksistä. Tämän vuoksi valiokunta pitää aiheellisena lisätä vakuusrahastolakiin, vaikkapa sen 19 c §:ksi, esimerkiksi seuraavanlainen säännös: "Valtioneuvostolle tämän lain mukaan kuuluvat asiat ratkaistaan yleisistunnossa."

Vakuusrahastolain voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaan valtiovarainministeriö voisi jo ennen lain voimaantuloa ottaa valtion vakuusrahaston henkilöstön ja vahvistaa rahaston säännöt. Sekä henkilöstön ottaminen että sääntöjen vahvistaminen tarkoittavat sellaista julkisen toimivallan käyttöä, jonka on nojattava nimenomaiseen toimivaltasäännökseen. Tässä tapauksessa tuollaiseksi säännökseksi voi muodostua vasta säädetyin lain säännös, ei hallituksen esittämään lakiehdotukseen sisältyvä säännösehdotus. Voidaan myös huomauttaa, että lakiehdotuksen 6 §:n mukaan rahaston henkilöstön ottaa joko valtioneuvosto tai rahaston johtokunta, ei valtiovarainministeriö. — Valiokunnan mielestä on välttämätöntä poistaa voimaantulosäännöksestä kyseinen momentti.

Vakuusrahastolakiehdotuksen 6 a §:n mukaan rahaston koko henkilöstö on työsopimussuhteessa rahastoon. Rahaston henkilöstölle tulisi kuulumaan tukipäätösten tekemiseen liittyviä valmistelutehtäviä ja myös erilaisia valvonta-tehtäviä sekä esittelyjä rahaston johtokunnalle. Tällaiset tehtävät kytkeytyvät asiallisessa suhteessa kiinteästi vakuusrahastolle ja myös valtioneuvostolle kuuluvan julkisen päätös- ja valvontavallan käyttämiseen. Valtiosääntöoikeudellisen virkamieshallintoperiaatteen (ks. PeVL 19/1985 vp) kannalta tällainen ehdotettu henkilöstön palvelussuhdejärjestely on ongelmallinen. Kyseinen virkamieshallintoperiaate ilmenee erinäisistä hallitusmuodon säännöksistä, jotka koskevat muun muassa hallinnon lainalaisuusperiaatetta sekä valtion ja virkamiehen vastuuta.

Ehdotetun palvelussuhdejärjestelyn eräänä perusteluna on mainittu, että vakuusrahaston tehtävää ei ole ymmärretty pysyväksi. Tämän näkökohdan vuoksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtion virkamieslain (755/86) mukaan voidaan perustaa määräajaksi täytettäviä virkoja. Jos lakiehdotusta muutetaan niin, että julkisen vallan käyttämiseen liittyviä tehtäviä hoitava rahaston henkilöstö on virkasuhteessa rahastoon, lienee virkojen perustamismenettelyn asettamien vaatimusten takia syytä kiinnittää asiaan huomiota lain voimaantulosäännöksessä.

Virkamieshallintoperiaatteen vuoksi valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös vakuusra-

haston johtokunnan kokoonpanoa koskevaan 5 §:n 1 momenttiin. Mainitun periaatteen valossa olisi kyseenalaista asettaa johtokunta sellaiseksi, että sen enemmistö muodostuisi muista kuin virkasuhteessa olevista henkilöistä (vrt. PeVL 19/1985 vp).

Vakuusrahastolakiehdotuksen 18 §:n 2 ja 3 momentti tulisi valiokunnan mielestä kirjoittaa niin, että niistä riidattomasti käy ilmi joko tietojenantamisvelvollisuuden tai tietojensaantioikeuden olemassaolo säännösehdotuksissa mainittujen edellytysten täytyessä. Perustuslakivaliokunta kiinnittää tässä yhteydessä talousvaliokunnan huomiota siihen, onko 18 §:n 2 momentissa riittävän selkeästi ja kattavasti säädetty eri viranomaisten, kuten Suomen Pankin tietojensaantioikeudesta.

Pankkituki on yhteiskunnan rahoittamaa ja vaikuttaa olennaisesti niin eri pankkien kuin yritysten toimintaedellytyksiin. Pankkituen yleisten myöntämisperusteiden ja sen jakautumisen eri pankkiryhmiin kesken tulee olla julkista.

Valiokunnan mielestä on oikeusturvasyistä tärkeää, että pankit tukea saadessaan sitoutuvat osaltaan myötävaikuttamaan vapaaehtoisten sovintoratkaisujen aikaansaamiseen vaikeuksissa olevien velallistensa — niin yksityisten kuin yritystenkin — velkojen järjestelemisessä. Tämä näkökohta on tuotu esiin myös hallituksen esityksen perusteluissa.

Lopuksi valiokunta tähdentää koko pankkitukijärjestelmää koskevana perusperiaatteena seuraavaa seikkaa: Pankkien saaman tuen on periaatteessa oltava valtiolle takaisin maksettavaa. Tätä ilmentävä perussääntö on voimassa olevan vakuusrahastolain 12 §:n 2 momentissa. Sen mukaan takaisin maksettava rahoitustuki voidaan jättää takaisin perimättä vain, jos eduskunta päättää niin.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että ensimmäinen lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä ja

että toinen lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa (osittain), Laine (osittain), M. Laukkanen, J. ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Zyskowitz, Leppänen, Moilanen, Nikula, Näsi, Varpasuo, varapuheenjohtaja Alho, jäsenet Jansson, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kekkonen, Koskinen Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö sekä varajäsen Saastamoinen (osittain).
